

Eigenrichting - Pedojagers

Korte omschrijving

De leerlingen bespreken in een onderwijsleergesprek het recht op een eerlijk proces en de onschuldpresumptie (onschuldig tot het tegendeel is bewezen). Dit doen de leerlingen aan de hand van het maatschappelijke debat rondom zogenaamde 'pedojagers'. U bespreekt op welke manier burgers die het recht in eigen hand nemen een bedreiging zijn voor de rechtsstaat.

Leerdoel

- De leerlingen geven hun mening over pedojagers: wat vinden ze wel kunnen, en wat vinden ze te ver gaan?
- De leerlingen leren dat je in een rechtsstaat niet zomaar beschuldigd en bestraft kunt worden.

Duur

40 minuten

Bronnen

- Korte film 'Pizza Verdi', Gary Nadau (2011). https://www.youtube.com/watch?v=gTzm3knkjzg&feature=emb_logo
- Zelfde film op de site van Movies that Matter: <https://www.moviesthatmatter.nl/festival/programma/filmprogramma/film/1419/Pizza+Verdi>
- Fragment RTL Nieuws: 'Daniel is pedojager: 'We maken afspraakjes en pakken ze op' <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/video/video/5196922/daniel-pedojager-we-maken-afspraken-en-pakken-ze-op>
- Fragment De Telegraaf: 'Grapperhaus over 'pedojacht': Hou ermee op!' <https://www.youtube.com/watch?v=T85h5T-88-E>

Benodigd materiaal

1. PowerPoint 'Eigenrichting'
2. Werkblad A: Beschuldigingen

Handleiding

Voorbereiding

Print voor elke leerling een werkblad uit en zet de PowerPoint klaar. De PowerPoint bevat links naar drie filmpjes die je in deze les laat zien. Zet ook die filmpjes alvast klaar, zodat je tijdens de les niet eerst naar reclames hoeft te kijken.

Stap 1:

Vertel dat de les zal gaan over de rechtspraak, maar dat je de leerlingen eerst een korte film wilt laten zien.

Ga naar *dia 2*. Bekijk de korte film 'Pizza Verdi', van Gary Nadeau (2011). Klik hiervoor op de afbeelding op de dia. De korte film duurt 8 minuten.

Op de website van Movies that Matter staat over deze korte film: *"Een man komt een chique woning binnen. Er is nóg iemand in huis en er start een spannend kat en muis spel. Al snel wordt duidelijk dat niets is wat het lijkt..."*

Pizza Verdi is een spannende korte speelfilm, die de kijker confronteert met zijn eigen vooroordelen. Deze film over stereotyperingen, vooroordelen en beeldvorming sluit zeer goed aan bij maatschappijleer, burgerschapsvorming en mediawijsheid."

Stap 2:

Toon weer *dia 2*. Bespreek het filmpje na met de leerlingen. Wie dacht dat de meneer een pizzabezorger was? En wie dacht dat hij iets ergs ging doen? Wie dacht dat de zangeres de bewoonster was van het huis?

Vertel dat mensen soms ergens onterecht van worden beschuldigd. Wellicht kun je daarbij een voorbeeld geven uit persoonlijke ervaring.

Stap 3:

Toon *dia 3*.

Laat leerlingen het werkblad *Beschuldigingen* invullen. Laat ze daarna in tweetallen de antwoorden bespreken.

Zijn ze weleens onterecht ergens van beschuldigd en wanneer? Hoe vonden ze dat? Hebben ze zelf weleens iemand onterecht beschuldigd van iets?

Stap 4

Toon *dia 3*. Bespreek na wat de leerlingen met elkaar gedeeld hebben.

- Hoe voelde het om ergens onterecht van beschuldigd te worden? En wat heb je er toen tegen gedaan?
- Hoe voelde het om iemand ergens onterecht van te hebben beschuldigd? Heb je excuses gemaakt toen je erachter kwam dat het niet waar was wat je zei?

Stap 5

Toon *dia 4*. Vertel dat, om te voorkomen dat mensen onterecht veroordeeld worden, er heel veel stappen zijn tussen een verdenking van iemand en de bestraffing van die persoon. Zo hebben wij dat geregeld in Nederland. Je wilt namelijk niet dat mensen onterecht in de gevangenis belanden. Leg vervolgens alle stappen uit aan de hand van *dia 5 t/m 13* in de PowerPoint.

1. De Politie verdenkt iemand

De politie heeft aanleiding om iemand ergens van te verdenken. Er is bijvoorbeeld aangifte gedaan tegen een persoon of iemand is op heterdaad betrapt.

2. De politie verzamelt bewijs en pakt de verdachte op

De politie onderzoekt of iemand schuldig bevonden kan worden van een strafbaar feit. Als ze genoeg bewijs denken te hebben, kunnen ze iemand oppakken.

3. Verdachte krijgt advocaat

De verdachte kan zelf bepalen of hij/zij meewerkt aan het onderzoek. Dat kan de verdachte het beste doen in overleg met een advocaat.

4. Politie geeft bewijs aan officier

De politie geeft het bewijs aan de Officier van Justitie. De officier bekijkt of er genoeg bewijs is om over te gaan op vervolging.

5. Officier besluit tot vervolging

De officier heeft genoeg bewijsmateriaal om de verdachte voor de rechter te dagen. De verdachte krijgt een dagvaarding wanneer hij/zij voor de rechter moet verschijnen. De officier heeft dus besloten dat de rechter een oordeel moet geven of iemand gestraft kan worden.

6. Verdachte moet vóórkomen in rechtszaal

De verdachte moet naar de rechtszaal om zich daar te verdedigen tegen de aanklacht van de Officier van Justitie.

7. De officier presenteert het bewijs en eist een straf

De Officier van Justitie vertelt in de rechtszaal waar de verdachte van wordt verdacht en welke straf de officier daarbij vindt passen.

8. De rechter ondervraagt de verdachte

De rechter wil graag zelf horen wat de verdachte heeft te zeggen op de aantijgingen. De verdachte heeft zwijgrecht en hoeft dus geen antwoord te geven.

9. De rechter beraadt zich en doet uitspraak

De rechter trekt zich terug en gaat goed nadenken over de zaak. Is er genoeg bewijs om de verdachte te straffen? En is dat bewijs op een juiste manier verzameld? Oftewel: is de verdachte schuldig en welke straf hoort daarbij?

(NB: dit is een zeer beknopte samenvatting van de procedure in een strafzaak. Belangrijke stappen zoals bijvoorbeeld de voorgeleiding en het pleidooi in een strafzaak zijn hier buiten beschouwing gelaten.)

Stap 6

Bespreek aan de hand van *dia 14* wat de leerlingen ervan vinden dat er zoveel stappen worden gezet voordat iemand een straf kan krijgen. Vinden de leerlingen het goed dat de politie niet zomaar iemand mag oppakken? En dat een verdachte altijd recht heeft op een advocaat? En dat de rechter uiteindelijk een beslissing neemt?

Stap 7

Toon *dia 15*. Bekijk nu met de klas het fragment van RTL Nieuws - Daniel is pedojager: 'We maken afspraakjes en pakken ze op' (3 minuten). Je gaat naar het filmpje door op de afbeelding te klikken op de PowerPoint.

Toon *dia 16* voor het bespreken van het filmpje. Vraag na het kijken om eerste reacties. Vinden de leerlingen het goed dat er op pedofielen wordt 'gejaagd'? Gebruik daarbij *dia 16*.

Extra informatie:

Leerlingen kunnen inbrengen dat de jongen uit het filmpje het heel goed doet. Ze gebruiken geen

geweld, zegt de jongen. En ze proberen bewijs te krijgen en doen dan melding bij de politie. Je kunt dus bepleiten dat de jongen op deze manier bijdraagt aan het strafproces, want ze zorgen dat er bewijs komt.

Tegelijkertijd intimideren ze wel vermeende pedofielen, nadat ze hen hebben uitgelokt. En ze geven aan dat ze pedofielen 'oppakken', zonder precies duidelijk te maken wat ze daarmee bedoelen. Het gaat er bovendien nog om wat anderen vervolgens doen met de informatie die zij verspreiden. En aan het einde zegt de geïnterviewde jongen: "ik zal niet stoppen, al moet ik ervoor de bak in", wat wel erg op eigenrichting slaat. Op een ander moment zegt de jongen: "de politie komt niet, want niet genoeg bewijs enzo". Ook daarbij is de link te leggen naar het belang van een eerlijk proces.

Stap 8

Toon *dia 17*. Bekijk nu met de klas het videofragment van de Telegraaf: Grapperhaus over 'pedojacht': Hou ermee op!' (1.21 minuten). Je kunt het fragment starten door op de afbeelding te klikken.

Toon *dia 18* voor het bespreken van het filmpje. Waarom vindt minister Grapperhaus het niet goed dat mensen zelf naar pedofielen opzoek gaan en hen achterna zitten?

Stap 9

Nabespreking (*dia 19*). Vraag de leerlingen nogmaals om uit te leggen waarom er zoveel stappen worden gezet in het strafproces. Waarom is het belangrijk dat iedereen en dus ook pedofielen recht hebben op een advocaat? Zijn de leerlingen het met Grapperhaus eens dat het niet goed is als mensen voor eigen rechter gaan spelen?

Argumentatie om in te brengen bij de nabespreking

Vertel (nogmaals) dat in wij in een rechtsstaat leven. Dat betekent dat iedereen onschuldig is tot het tegendeel is bewezen. Je mag dus niet zomaar van een strafbaar feit worden beschuldigd en bestraft. Dit is bedoeld om burgers te beschermen van willekeur, zowel van de overheid als van andere burgers. Er zijn onafhankelijke rechters nodig die het bewijsmateriaal beoordelen en een passende straf opleggen. Daar hebben die rechters lang voor gestudeerd. En zelfs dan komt het soms nog voor dat iemand ten onrechte in de gevangenis belandt. Als dan zelfs rechters een vergissing kunnen maken, hoe zeker kun je dan zijn van iemands schuld wanneer daar geen rechter aan te pas is gekomen? Iemand die ergens van beschuldigd wordt, moet daarnaast ook in staat gesteld worden om zich te verdedigen. Iedereen in Nederland heeft dus recht op een advocaat, ook pedofielen.